

Utveckling av ett gemensamt FoUrum Fritid i Region Jönköpings län

Bakgrund

I Jönköpings län finns en lång tradition av att samarbeta inom fritidssektorn med syftet att utveckla verksamheten genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Som en del av arbetet har det bland annat skapats ett antal nätverk inom olika verksamhetsområden som bad, anläggning, öppen ungdomsverksamhet, idrotts- och föreningsliv, friluftsliv samt fritidsverksamhet för personer med funktionsnedsättning. Det finns utöver dessa även ett väl fungerande nätverk på förvaltningschefsnivå.

Samarbetet i nätverken har varit informellt och byggt på enskilda kommunernas egen förmåga till utveckling. Inom förvaltningschefsnätverket har det dock under senare tid diskuterats hur arbetet framöver skulle kunna utvecklas ytterligare för att, utifrån det primärkommunala arbetet, också kunna utveckla fritidssektorn i ett regionalt perspektiv, med målet att skapa större regional nytta för invånare och besökare.

Ett mer formellt och strukturerat samarbete som kan bygga på råd, stöd, kompetens- och verksamhetsutveckling har diskuterats. Ett ytterligare syfte är att stärka kopplingen till vetenskap och beprövad erfarenhet samt att integrera forskning och praktik. Detta skulle öka medvetenheten om fritidssektorns roll som utvecklingspotential för hela regionen.

Utveckling inom Jönköpings län

Inom ramen för det tidigare Regionförbundet Jönköpings län skapades sedan ett antal år tillbaka ett partnerskap mellan länets kommuner under det gemensamma namnet, FoUrum. Detta samarbete utvecklades främst inom socialtjänstens område, men under det senaste året har samverkan även etablerats inom utbildningsområdet, FoUrum Utbildning, som med start från årsskiftet 2015 formellt har inrättats inom Region Jönköpings län. Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) ansvarar för den politiska samordningen och ledningen av FoUrum Utbildning.

Grunden för FoUrum är partnerskap. FoUrum fungerar som en gemensam utvecklingsorganisation, där varje kommun är en jämbördig part. Partnerskapet definierar och konkretiserar FoUrum och bidrar med viss finansiering.

Bakgrunden till partnerskapen inom socialtjänst och utbildning är att kommunerna har gemensamma behov av forskning och utveckling, samt att det finns ett behov av att skapa en utvecklingsplattform för länet. Tanken är bl.a. att FoUrum upparbetar forskningsnätverk, med koppling till olika universitet och högskolor.

Framtida regionalt samarbete inom fritidssektorn

Även arbetet inom fritidssektorn behöver i större utsträckning vila på vetenskap, beprövad kunskap och erfarenheter, för att kunna synliggöra fritidssektorns roll inom områden som folkhälsa, friskvård, friluftsliv, förenings- och idrottsverksamhet samt öppen ungdomsverksamhet.

För att utveckla ett mer formellt samarbete inom fritidssektorn har förvaltningscheferna på gemensamt möte i Vetlanda under hösten 2014 enats om att ta ansvar för en mer strukturerad samverkan i den nya regionen. Detta bland annat med bakgrund av regeringens nya sektorsövergripande ungdomspolitik. Fritidssektorn har också en roll i att uppnå regeringens folkhälsomål med fokus på delaktighet och inflytande, goda uppväxtvillkor samt ökad fysisk aktivitet.

Ett projekt för kompetensutveckling av ca 100 fritidsledare i länets kommuner ”Viljan att växa” har genomförts de senaste två åren med stöd från Europeiska Socialfonden med målet att öka kvaliteten i den öppna ungdomsverksamheten och att öka fritidsledarnas medvetenhet om yrkesrollen i förhållande till samhällsutvecklingen, ungas förutsättningar och regionens utveckling. Ett annat mål med projektet var att öka samarbetet mellan fritidsledarna i regionen. Där har FoUrum fungerat som projektägare, med förvaltningscheferna från länets kommuner som styrgrupp för projektet.

En annan gemensam regional satsning är ”Pluspolarekortet” som ger en möjlighet för en person med någon form av funktionsnedsättning att ta del av olika evenemang och verksamheter inom fritid och kultur genom att ta med sig en ”polare” gratis. Pluspolarekortet gäller för alla åldrar.

Kriteriet för att få ett ”Pluspolarekort” är att personen i fråga *inte* har möjlighet att delta på aktiviteten utan stöd och att hon/han har en referensperson som kan intyga funktionsnedsättningen. Den som intygar skall inte vara en släkting.

Kortet blir fr.o.m 2015 ett regionskort i Jönköping, Nässjö, Värnamo, Vaggeryd, Gislaved, Gnosjö, Tranås och Aneby kommun. Fr.o.m den 1 januari 2016 är alla de 13 kommuner i Region Jönköpings län inkopplade och därmed är alla med ett Pluspolarekort välkomna till olika aktiviteter, oavsett var vederbörande är bosatt.

Inom friluftsområdet finns det framöver ett stort behov av en mer strukturerad samverkan mellan länsstyrelsen, Region Jönköpings län och länets kommuner. Ett samarbete har påbörjats mellan kommunerna i länet och tidigare landstinget med bl.a. Smålandsleden, en 60 mil sammanhängande vandringsled med gemensam utmärkning.

Diskussioner pågår också om att ta fram en digital applikation, Naturkartan, som är en sorts friluftsguide för webb och mobil. Den är tänkt att kunna inspirera och vägleda till ett rikare friluftsliv. Tjänsten kan också vara interaktiv med sociala medier.

Region Jönköpings län har mycket goda förutsättningar att utvecklas till en region med hög attraktionsnivå utifrån de många möjligheter som finns till fina naturupplevelser och ett rikt friluftsliv.

Även utveckling och koordinering av olika framtida anläggningar inom fritidssektorn, både ur ett kommunalt och regionalt perspektiv, kan med fördel kopplas samman genom ett gemensamt prioriteringsarbete.

Genom att 13 kommuner samverkar i Region Jönköpings län ökar möjligheten att få en helhetsbild över det befintliga utbudet inom fritidssektorn för olika målgrupper och även få en uppfattning över vad det är som saknas.

Strukturen för samverkan inom FoUrum - Fritid bör skapas på liknande sätt som redan finns inom socialtjänsten och utbildningssektorn. Att länets kommuner tillsammans skapar ett aktivt partnerskap, har visat sig gynnsamt och har av samtliga parter uppfattats som utvecklande. En liknande struktur för samverkan skulle kunna genomföras även inom fritidssektorn.

Det finns en stark önskan från länets förvaltningschefer att under våren 2015 skapa ett system för en utvecklad samverkan inom fritidssektorn i Region Jönköpings län med ett mer forskningsbaserat arbetssätt där praktik och forskning knyts närmare varandra. Det diskuteras också att arbetet inom några områden, med kommunernas prioriterade behov som grund, fortsätta söka gemensamma externa utvecklingsmedel.

Vid ett möte med fritidscheferna i länet genomfördes ett grupparbete för att påbörja att identifiera behov i regionen. Sammanställning bifogas.

Länets fritidschefer planerar att till sammanträdet med Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) den 6 mars presentera ett underlag med önskan om beslut att utreda frågan om att starta ett FoUrum Fritid.